

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca végén (Máriaffy-ház) a hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az „ELLENZÉK” előfizetési díja:

Egész évre 16 frt v. 32 korona. Negyedévre 4 frt v. 8 korona. Félévre 8 frt v. 16 korona. 1 hóra 1 frt 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr., vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon sz.: 9.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Telefon sz.: 9.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 4 krajczár. Gyárosok kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Reklam sora 1 forint.

Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 forint.

Nyitlitéri cikkek: garmond sora után 20 krajczár fizetendő.

Az oláhok szabadság napja.

Hazánk oláh lakosai, a 48-ban balázsfalva mellett lefolyó népgyűlésre egy emlékezőnek vissza, mintha az szabadság napjuk attól dátálódna. Pedig ez erőszakolt álláspont, mert ők nem azon gyűlés által lettek szabadok és e folytán egyenrangú polgárai hazának, hanem az utolsó pozsonyi rendi országgyűlés ölelé ők et is a hazánk köblére s tette — mint más gyermekeket is a hazának — szabaddá.

Már 1847 nyarán az ellenzék Pesten össze jött s gróf Bathányi Lajos elnökelete alatt s Deák Ferencz szerkesztése mellett programot alapítottak meg, melyben az ország integritása, nyelvének állítása, a magyar nyelv védelme, évenkénti országgyűlés, felolós miniszterium, szabadsajtó, erdélyi egyetemes, polgári egyenjogúság, valódi szabadság, közteher viselés, a jobbgyűk felszabadítása s végre az ösiség eltörlése mondatott ki.

Forrtak az eszmék, a midőn nov. 2-án a pozsonyi országgyűlés megnyitott. Már az adress tárgyalásánál a kitűzött programot minden pontja indítványba hozatott: az országgyűlés évenként leendő megtartása volt az első, amit megpendítének nov. 25-én; nov. 26-án a közteher viselés követte; decz. 3-án a jobbgyűk felszabadítása jött indítványba; decz. 9-én az ösiség eltörlése és így tovább.

Ily óriási eszmék foglalkoztaták a kedélyeket, midőn megjött a párisi forradalom híve! Kossuth az ellenzék vezére e hírekre márt. 3-án szószékre lépett, figyelemztetve a rendeket, mikép viáforradalom közepette állunk, felkérte, emelkedjenek fel tanácskozmányakkal az eszmények színvonalára; szívráza emelkedteté vissza, mikép 1790-ben, a franciaia első forradalom korában, apáink éppen így egybe valának gyűlve, de vissza maradtak a kor intő szözatától. Egy feliratot javasolt, melyben fejtessek fel ő Felsége előtt, mikép Ausztriának alkotmány kell, különben felolós, s mi össekötetésünkön fogva állunk, nehogy e felhasználás elsodortassunk. Indítványba hozá, hogy kérszünk Magyarországnak felelős miniszteriumot.

Az események árja létre hozta az Aprilis 11-dikei törvényeket Magyarországnak, a jobbgyűi intézmény azonl eltörlötett e szentesített törvények erejénél fogva, Erdélyre azonban csak akkor léphetett érvénybe, mi or az Uniót a kolozsvári országgyűlésen is kimondták. Ekkor lett egygyé a két haza és terjedhetett ki az áprilisi törvény hatálya ide is.

Mi befolyással lehetett tehát ezen törvények hozatalára a balázsfalvi népgyűlés? ... Már azon körülmény, hogy azon törvények szentesítettek Aprilis 11-én, a balázsfalvi gyűlés pedig lefolyt május 15-én, — kívánja meg annak lehetőségét is, hogy azon híres gyűlés nyomást gyakorolhatott volna a pozsonyi rendekre.

De hát lássuk, mily pontozatokat hozott azon gyűlés! ... A román egyenlőségét a más egyházoztát, az urbéri viszonyok megszüntetése, ipar szabadságot a czéhek es eltörlése, szólás és sajtószabadságot, teljes nélkül gyanura senki el ne fo-nomatörtség felállítását, nemzetörtség pókat az állam fizesse, iskolák felállítást, adó és közteher viselést, azon törvények törletlessenek, mik az oláhok nem ismerik egyenlő polgároknak a többivel.

Mindoly pontozatok ezek, melyek az áprilisi szentesített törvények által nem oláh kis haderó! A czéhek eltörlése is újabb időkben bekövetkezett, egyébként az oláhok akkor nagyoztak,

mikor iparról beszéltek, lámpával sem lehetett oláh iparost kapni. A papok még jelenben sem fizethetnek mindnyáján az állampénztárból, de ily alakban a kérdés kezd megoldatni. A régi törvények eltörlésére nem volt szükség, mert a jobbgyűi intézmény megszüntével, az oláh pór is egyenlővé tett. Az itt elősorolt pontozatokon kívül még hoztak hármat igenis, de ez jogsérelmet reájuk nem képezhetett. Ez egyik: „Hogy a román nemzet Erdélyben alkotmányos nemzetenek nyilváníttassék”. Erre szükség már nem volt, midőn a politikai s más jogok mindenkre kiterjesztettek. Kivánták, hogy az Oláhországban és török földön tartózkodó juhászok sorsa jobbitassék. Ez sem reájuk, sem a magyar törvényhozásra nem tartozott. Kérték végre, hogy az Unió addig ne mondassék ki, míg ők is az országgyűlésbe be nem lépnek, különben óvást tesznek. Ezen utolsó pont elkészt határozat volt, midőn a kolozsvári országgyűlés megnyitása már a küszöbön állott. Egyébként 1865-ben az oláhok részt vettek a kolozsvári országgyűlésen, s még sem tudták az Unió másodsorzi kimondását megakadályozni, épp így jártak volna 48-ban is, a midőn még a szász követek is az Unió mellett voltak.

A május 15-ikei balázsfalvi népgyűléshez tehát semmi jogok megszerzése nem tapadhat; kapták ők a jogokat, a szabadságot, egyenlőséget a magyartól, de nem azon gyűlés határozata folytán. Egy pont van csak, a mibe belé kapaszkodhatnak: hogy az Uniót akkor ők el nem ismerték. Hát a világ forgása azért meg nem áll, az Unió állani fog, akár tetszik nekik, akár nem. E hazát öseink szerették s az ők elődeik mint jövevények jöttek be II. Endre alatt; addig hire-hamva sem volt az oláhok hazánkban. És így országunk széttagolásába bele nem megyünk csak azért, hogy a korifeusok vállvergetését kiérdemeljük.

Hanem mondunk őszinte tanácsot nekik! ... Midőn azon híres gyűlés tartók 48. május 14-én, a rétet, hol 15—20.000-en összegyűlekezének, elnevezték: Campu libertici, vagyis szabadság mezejének. Ezen nagyhangzú névre jobban illik: a v e r m e z ő név, mert útó fegyvert adtak a korifeusok a nép kezébe, hogy csupa háládatosságból, a mért a magyar szabaddá tette őket, őssék a védtelen magyarokat. És hogy mily dicső tettek hajtat-tak részükről véghez, azt nem lebbentjük fel a — fátyol miatt! ... Mi nem vagyunk bosszuállók, a baráti jobbot mindig elfogadjuk, de ezt ők ne magyarázzák félénkségnek, hanem vérmérsékletünk kifolyásának.

Jöjjenek egyszer s mindenkorra tisztába az oláh vezetők azzal, hogy mi ő tőlük s a nagyzóló Romániától nem félünk. Lármájukkal megremeg-tethetik egy-egy ideges hölgynek a szívét, — de mi csak szánakozva mosolygunk rájuk. S mosolygunk azért, mert az egér és a macska közti harc nem szokott érdekes lenni. Ők egér szerepükben jól találhatják magukat, mivel senki korlátot nem vet szájas-kodásuknak.

Mindamellett azon jó tanácsot adjuk az oláhság zömének: hogy ne hallgassanak örökös izgatóikra! A május 15-dikei napot azért fogják ugy fel a lelketlen izgatók, mivel az jó alkalom arra, hogy körmük közül a népet kisiklani ne engedjék, a magyarok elleni gyűlöletet igyeksenek belecsepegetni népük szívébe.

Gondoljon a nép józanabb eleme vissza a 48-diki május 15-iki napra, s az azon napon hozott határozatokból győződjék meg, miszerint mind teljesedésbe mentek s így nincs ok a demonstrálásra. A brándok után ne futkározzanak, s akkor megérthetjük egymást! Ha ellenben jobban kedvelik az ujjhuzást: állunk előbe. Nekünk ezzel ugyan édes keveset ártanak.

Uj provizórium.

Megtartotta tehát ülését a magyar kvótabizottság s minden híresztelés ellenére ismét Falk Miksaát választotta előadójául. Ma pedig, hir szerint, beadják a kormányok a kiegyezési javaslatokat.

Mindez azonban megint csak parlamenti játék. Bánffy kötelezi a provizórium-törvény arra, hogy a kiegyezési javaslatokat beadja május 1-e előtt; ennek formailag meg is felel ő is, az osztrák kormány is. — De a kiegyezés ezzel egy lépést sem tett közelebb. Sőt máris komolyan hirdetik, hogy újabb provizóriumot kell a kormányoknak kérniük, mert lehetetlen, hogy az osztrák képviselő-dáz letárgyalja a kiegyezési javaslatokat.

Minket feljogosít egy tételes törvény, hogy önállósítsuk gazdasági életünket. Meghosszabbítottuk a határidőt. Ebben elmentünk a békülékenység és lojalitás legszélsőbb határáig. Mért lánczolkna tovább is bentnünk ahhoz a botor Ausztriához, melynek ura, szegénye gyűllt minket; nem azért, mert fejlődésének akadályát láthatná bennünk, hanem mert látja, hogy nem engedjük magunkat kiszípoloztatni.

Ilyen körülmények közt a mi gyenge kormányunk szerencsétlensége hazánknak. Ha oly keményen merne szembe nézni a Lajtán tulla, mint a hogy ők akarnak erőszakoskodni velünk: vagy meghajoltak volna már rég a szükség előtt, vagy pedig megszabadultunk volna végképen tőlük.

Valóságos szentségtörés azt az elvet proklamálni, hogy mi, mint önállók nem tudnánk boldogulni. Az ilyen ország megérdemelné valóban a gyámásgot!

Horánszky a közállapotokról.

A nemzeti párt elnöke nagyon szomorúan, de igaz színekkel festi közállapotainkat a „Jászberényi Hírlap”-ban. Jászberényben a kormány egész erővel dolgozik Apponyi gróf megbuktatásán és minduntalan reá olvassák, hogy valahol kijelentette, hogy csak addig marad képviselő, míg Jászberényt képviselheti. A kormánypárt folytonos aknamunkái szinte kényszerítik az ellenzéket is nagyobb agitácóra. E forrásra vezethető vissza Horánszky cikke, melynek legnagyobb hatása az, hogy a mitir, mind igaz. Hangzik e cikkek akképen:

A közügyek érdekeit hiven szolgálni mindenkor tisztelekre méltó cselekedet. Ámde oly időkben, midőn az állami és társadalmi feladatok megoldására irányuló küzdelemben nem az agyformán nemesebb célok és eszközök versenye áll szemben, hanem egy uralkodó rendszer hatalmaskodó pusztításának kell utjába állani, akkor a köteleesség teljesítése nehéz, mert fokozott lelki erőt és valóságos önfelelődséget igényel.

Gonosz állapotok azok, melyek ma Magyarországon uralkodnak és mert a célok és az eszközök egymással rendszerint erkölcsi rokonságban szoktak lenni, egészen természetes, hogy az uralkodó állapotok fenntartásának eszközei sem lehetnek mások, mint gonoszak.

Az igazi erény, mely — a történelem egyes szomorú korszakaitól eltekintve — jó és balsorban egyaránt hiven és állandóan szolgálta a nemzet önfenntartási küldelmeit, mint felelőses, sőt kényelmetlen a lomtárba kerül. Uj életbölcsöség uralkodik, mely nem válogat, csak legfeljebb a bizonyítékokra ügyel. A sokszor hangoztatott gyakorlati politika szelleme ez, mely szánalommal tekint le az éhetetlenségre, mert hiszen az erény vagy a gyengeség, az ünsz vagy ünzetlenség ugy sem lényeg, hanem csak formalitás, csak alárendelt eszközök, melyekről régen vagyunk irva, hogy a siker szentesíti őket.

A törvény valóságos örvény, mely rendszerint azokat nyeli el, a kiknek és a miknek védelmére van alkotva. Nincs oly fakadó fűtfé, mely könnyebben bázmozhat vagy hajlítható, mint manapság a törvény kezében, a kik ezt a politikai közigazgatásban vagy a polgári jogok gondozásában alkalmazzák. Furulya lehet helőle, ha kell, melynek csalogató hangjai mellett a jámbor közhétséget tánczoltatják. Ellenben guzs is köthető belőle azok számára, a kikben a vérkeringés valamivel élenkebb, mint a mennyit a rendnek hivattott őrei egy felnőtt ember számára engedélyezhetnek.

A szabadság! No ez még nem menti ki egészen a divatból, sőt itt-ott ennek is és annak is a számára egész a garázdálkodásig meggyarapodott. Csak élvezete köttetett némi képestítéshez, melynek megszerzése azonban elég kényelmes. Hosszabb élet érdemes munkája éppen nem szükséges hozzá. A tudás és szorgalom el is maradtak. A lelkiismeretes-

ség, ez még épen kényelmetlen. Üvöltöni a rendszerrel: ez az egész és van szabadság, a mennyi kell.

Vannak a közéletben jelenségek, melyek első pillanatra eleutmondásoknak látszanak és nyugtalanítók, de hát nem azért adatott a kutató magyar királyi ész, hogy a fennálló törvények keretén belül meg ne találják az az ürügyet és az ennek megfelelő csillapító szert. Az ország népessége lassan-lassan szaporodik az értelmiség növekszik, a közadók pontosan befolyanak, de a választók létszáma mégis fogy vagy legalább stagnál. Ámde nem hazafiúi kötelesség-e választási visszaféléseket gyógyítani? Már pedig világos, hogy ha kevesebb a választó, akkor kevesebb a megvesztegethető is.

A statisztika azt mutatja, hogy nemcsak az állam, de a társadalom is, — sőt az utóbbi éppenséggel rohamosan adósodik. Ugyde első szabály, hogy a megélhetési kiadások és a hiányzó bevételek között az egyensúly meg legyen. Elérhetők-e ezt bősébben és a modern gazdasági rendszernek megfelelőbben, minth- uj tőkét hozunk az országba. Sokszor halljuk, hogy közéletünkben a megelégedés érzetessége és az uralkodó rendszer iránti szeretet nem hiányzik ma sem. Mutatja ezt az a nagy bizalom, mely a választásoknál meggyalítkozik és az a nagy többség, mely a rendszernek háta mögött áll. Mire való tehát a csendőrségnek — ennek a különben derék intézménynek — a tömeges szaporítása? Mire? Már arra, hogy egyéb hasznos és szükséges teendő között mellékesen a politikai bizalmat is őrizze és ennek csapodár szeszélyeit koronként fékezze.

Folytathatnám tovább is, — de igazán mondhatom, hogy nincsen kedvem hozzá. Különbösen is kiegészítheti magának e képeket minden éhetetlen hazafi, abban a körben, melybe őt saját hajlami vagy a sorsszeszélye minden kötelezettség nélkül behelyezte.

Igy látom én az állapotokat, midőn — ügyes-bajos dolgaink hosszu sorozatából csak néhány mozzanat tollam hegyére akad. De ne fejedjük el egy perczre sem, hogy a mai rendszer saját sulya alatt előbb utóbb, de biztosan össze fog roszkadni, mert elvégre is, ha más nem, ugy az események ereje lesz erősebb, mint az emberek akarata. Az események erejét pedig, melyek rohamosan kezdenek érni, végképp elnémitása még soha és sohol nem sikerült. A rendszer összeroskadását siettetni, szerintem, hazafias kötelesség.

Kálvinista bank.

Az egyes egyházmegyék most tárgyalják Szász Domokos püspök banktervét. A nagy enyedi egyházközség már szintén foglalkozott vele s véleményét a következőkben imertetjük:

Bámmenyire fontosak előttünk is azon célok, a melyek megvalósítására szükséges anyagi eszközök a tervezett hitelbank jövedelméből lennének elerendők: számításba véve az alapszabálytervezet 6. §-ában az intézet működési körül kitűzött üzleteket, a banknak ezen üzletek biztosításául szolgáló jótállási alapját, a jelenlegi és közel jövőben lényeges javulást nem ígér gazdasági helyzetet, — nemcsak a Máltóság Igazgatótanács által felkötöni célzott vérmes remények feletti kételyünket, hanem valóban jogos aggodalmunkat vagyunk kénytelenek kijelenteni a felől, ha vajjon a tervezett pénzüntézet egyáltalában a siker reményével kecsegtet-e, és különösen nyujthat-e legalább jó darab ideig oly biztonságot, hogy annak részvényeibe közalapjaink, egyházaink és főiskoláink vagyunokat fektethessék, abba vagyunk felét betétként az 5% jövedelem biztos volta mellett elhelyezhessek?

Minden elfogultság nélkül, gyakorlati gondolkodással véve vizsgálát alá a tervezett pénzüntézet kitűzött üzleteinek természetét és lehető eredményeit, lehetetlen azon meggyőződésre nem jönnünk, hogy az egyházi és iskolai betétek 5%-os kamatozásának biztosítása, az oly sok féle, a pénztári kezelésen kívül különös szakismereteket, kereskedői érzéket feltételező ügyletek ellátására alkalmas személyzet, összeköttetések nagy költségei mellett igen csekély a kilátás számításba vehető jövedelmezőségre. Ezen állításunk bizonyításául bíráink vagyunk egyenkint elbírálás alá venni a tervezett üzleteket.

A 7-ik § 1—5. pontjaiban feladatul kitűzött jelzalog-kölcsönök adása, — convertálása, közgyűi törvényhatósági kölcsönök nyujtása, — talajjavítás, közlekedés, építési vállalatok támogatásának jövedelmezősége már előzetes czáfolatnál találja a Máltóság Igazgatótanács kiérő iratában, melyben kénytelen elismerni, hogy az egyházköztleti közpénztár, — mely maga is egy pénzüntézet alakjában van berendezve, — már nem képes jövedelméül elhelyezni kölcsönök, azok az alkalmazni kényszerült magas kamatláb mellett más intézetek által olcsóbb kölcsönökké convertáltatván, rendre visszafolyanak. Szó se lehet arról, hogy az 5% kamattal biztosított betétekből ily kölcsönök lehessen adni, midőn jelenleg bármely jelzalogi biztosítékkal bíró magánember, hatósági feltgye-

let alatt álló testület és jogi személy már 4% kamat mellett kap pénzt, s a támogatni célzott talajjavítás és közlekedési vállalatoknak még az ily kamat melletti pénz is föltötte drága. Nem marad tehát más mód az ily igényeket kielégíteni, mint a nagy pénzüntézetek olcsó pénzével dolgozni. Igen de ezen forráshoz ép ugy hozzá jutnak, ha hiteltől van, a támogatni célzott egyének, testületek és vállalatok; és egyike se lesz oly ünzetlen és nemesebbül, miszerint azért, hogy az erdélyi ev. ref. egyházköztleti közvagyona magasabb jövedelmet élvezhessen és egyházi nemese czélokát segélyezhessen, magát magasabb kamatu kölcsönrel terhelje; mivel a kezelési költségek és az 5%-os betétek kamatja biztosítására fordítandó hányad feltétlenül legalább egy százalékkal meg kell drágítsák a tervezett pénzüntézet által más pénzüntézetektől nyerhető pénz kamatlábát. Nem fogja tehát más az ily természetű kölcsönök igénybe venni, mint az, ki a nagyobb intézetek által kívánt biztosításokat nyujtani nem képes; illetőleg maradnak a kis kölcsönök, mi tekintetben már akkora a concurrentia, hogy bizony jelentősebb forgalomra kilátása nem lehet egy új intézetnek.

Lenne még ugyan egy harmadik pénzszerezési forrás, de már azt még csak gondolni se lehet, miszerint egy 200.000 forint alaptőkével bíró, s mint alább kimutatjuk, kockázatos üzleteket felálló pénzüntézet jelzalog-leveleket a pénzpiacpon el tudná helyezni.

Az 5. pont alatt üzletkörül jelzett ingatlanok vásárlása és eladása teljesen magán viseli a kockázatos vállalat jellegét! Köztanpaertzatlat, hogy csak a túlterhelrt, rosszul berendezett, kiélt birtokok kerülnek oly áron eladásra, hogy azok továbbadásából kedvező conjuncturák közt nyereséget lehessen számítani. Már most mi történik egy ily állapotban megvett birtokkal? Befektetéseket tenni nem lehet, — bérli is — a birtok czélba vett tovább eladásá miatt a bérlet elvesztése mindig feje felett függvény — nem akad; biztos az időközi nagy veszteség. (Nem elég példa a nagyzsombori birtok?) Telepítő bankot csak nagy tőkével, s tekintve a törlésztési részleteknek mindan határidőre nem biztosítható befolyását, csak állami garancia mellett alakulhatnak.

6. p. Önkéntes betétekre nagyobb összegben csak az intézet hitelének megszilárdulása után lehet számítani, akkor is a régi szilárd pénzüntézetekkel szemben magasabb betéti kamat kedvezménye mellett, mi viszont a jövedelem rovására megy.

7. és 8. p. Pénztári jegyek kibocsátása külföldi váltók, ércpénzek és nemes fémek adása-vétele, ki ismeri e tekintetben az erdélyi piac szükségletét, bizony csekély forgalomra nyujt kilátást. Mennyiben pedig az értékpapírok adása-vétele differenciára való bőrzei megengedését és az arra való felhalmozást is magában foglalja, az oly mértékben veszélyeztetné az intézet szilidságát, hogy ily gondolatot eleve is kizártnak kell tartanunk.

10. és 11. p. Árukra, nyersterményekre való kölcsönadás, bizományi és szállítási üzletek elvállalása adhat — elismerjük — jelentősebb jövedelmet, de kerülhet épp olyan nagyobb veszteségre is. Ezen ügylet külön szakértő és jól megfizetendő személyzet alkalmazását igényli, mi csak nagy forgalom mellett fizeti magát, de hol van az ilyen — fajta üzlet kockázatával szemben a fedezeti alap? Szabad-e a közpénzeket ilyen bizonytalan vállalkozásokban forgatni?

Mig végül a 12-ik pontban feladatult tűzött kézi zalog üzletet illeti, talán már nem jutottunk annyira „a czél szentesíti az eszközöket” elvének egyházunkban lábrakapott alkalmazásával, hogy ily szükséges rossz-ként törvényesített uszora-üzlet az egyházköztleti aegise alatt, az egyház vallás-erkölcsi feladatai megtagadásával folytatassék?

Ha tehát ily számbavesszük a tervezett pénzüntézet által czélba vett műveleteket, marad egyedül jövedelmező águl a kisebb pénzüntézetek jövedelmi forrása: a váltó-le és visszeszámlolás. De itt is a conjuncturák éppen a kolozsvári piacpon valami kedvezőnek nem mondhatók. A kereskedő és iparos világ előtt nyitva van az osztrák-magyar bank legolcsóbb hitele; a földbirtokos és honoratior osztály pedig, fájdalom, annyira túl van terelve adóssággal, hogy nagy részüknek bizony már nagyon kevés hitele lehet. Ezen üzletág jövedelmeinek kellőv fedezni a 5% betéti kamatláb biztosítása mellett a többi üzletág esztleges veszteségeit és az üzlet tetemes költségeit; s jól utána gondolva annak is, hogy az erdélyi részekben az újabb időkben létesült pénzüntézetek már ugyszólv minden tért elfoglaltak és a könnyen nyujtott hitel által csaknem mindenkit hitele teljes igénybevételéig hajtottak: bizony-bizony jogosan felvethetjük azon kérdést, hogy a tervezett intézetre közgazdasági szempontból van-e szükség, illetőleg a régi, megszárdult, jóhiteű pénzüntézetekkel szemben képes lehet-e nyujtani gazdasági előnyöket? A válasz aligha lehet igenli!...

És szemben a contemplt üzletkörrel, kellő biztonságot nyujt-e, elegendő hitelalapul szolgálhat-e a 200.000 forint alaptőke? Kételkedünk, hogy igen!

Még ha lenne is kilátás arra, hogy nagy pártfogással, némelyeknek talán áldozatkészségével is az intézet hosszú idő alatt életképesen kúzdán magát, igen sok ideig minden jövedelem megfelelő tartalékalap képzésére lesz fordítandó a bizony az alapú kívánt célokra számításba vehető jutalék nem marad.

Szabad-e tehát ily gyenge alapokra fektetett, kockázatos műveleteket üzletkörübe felvívó pénzintézetbe, annak megszilárdulása előtt, közalapok, egyházak és iskolák pénzét barmily alakban, főleg az annak jótállási alapját képező részvényitőkébe befektetni?

Az egyházakról mindnyájunk előtt feltett reputáció érdekében nem lehetünk a kockázattal járó pénzügyi műveletek barátai, s köztársaságunk órá szavunkat felelni az egyházi pénzekkel való alapítási műveletek ellen.

Ha már a közpénzek kezelését és elhelyezését a törvények szerint megengedett módon a központban nem lehet az elvált kamatkötelezettségeknek megfelelő jövedelmesség mellett keresztül vinni, — igen egyszerű a segítség: méltóságos és Méltóságos Igazgatótanács az Egyházkerületi Közgűlésnek javaslatba hozni azt, hogy a központba bevont tőkék a legszigorúbb ellenőrzés és felelősség mellett az illető egyházak és iskolák saját kezelésbe rendre visszaadassanak. A vidéken, hol az emberek vagyonai viszonyait, hitelképességeit jobban figyelemmel lehet kísérni, még megvan az alkalom a pénz 5% kamatozásán felül a biztosan elhelyezési, s a mi fő, rendre, ha kisebb részletekben is, de maradandó, örökbecsű és jövedelmező földbirtokokba fektetni, s mi kiváló figyelmet érdemel: a keblit kezelés eredménye bizonyosan az lesz, hogy az egyes egyházak tökélyvagyonukat kizárólag saját céljaikra jóval nagyobb energiával fognak növelni igyekezni, mint ha annak elérhető jövedelméből más célokra is osztoznunk kell.

És az ezen pénzintézet megalkotására kiinduló pontul szolgál: az eszme: a kepeváltási alap létesítése is sokkal inkább elérhető az egyes egyházközségek által keblileg, mint ha a központilag létesített és a már meglevő tőkéket a központba beadják. Ha ez bekövetkezik, minden egyháza központba fog támaszkodni, s igen rövid időn el fog akadni az egyes egyházközségekben az ily irányú tevékenység, adományozás és gyűjtés jótékony forrása.

Bizony, ha keresztül lehetne vinni rövid időn is előnyösen a központi kezelés megszűntetését, az ekként felszabaduló központi költségekkel valószínűleg nagyobb évi járulékok kerülnek ki egy a szegényebb egyházak részére képezendő kepeváltási alapra, mint a tervezett pénzintézet jövedelméből a mellett még más egyházkerületi célokkal — megosztásra felajánlott 10,0% jutalék.

Miután az előírt kívánt célok érdekében alapján eredménytelen, sőt kockázatos vállalatnak látjuk a tervezett pénzintézet létesítését, az alapszabálytervezet többi részei elbírálásába nem is bocsátjuk; hanem még kijelentve, hogy a nagyenyedi ev. ref. egyházközség a tervezett pénzintézetnek sem — részvényeiből nem kíván részesülni, sem betevője lenni.

A nagyenyedi püspöki vizsgálat alatt álló ev. ref. egyházközségnek 1898. apr. 3-án tartott képviselői gyűlésből

Gáspár János Jancsó Sándor
fogadónok, elnök. ev. ref. pap, jegyző.

Petőfi és a szászok.

— Sáni László kir. ügyész vádbeszéde. Tartotta az ápril 19-iki esküdtészi tárgyaláson. —

Érdekes és főleg a szászokra nézve tanulmányos visszapihlantást vetett Sáni László ügyész a „Bisatriser Zeitung” elleni sajtóper alkalmával tartott vádbeszédeben. E beszéd

pontjait megszívlelésre ajánljuk a zöld és más színű atyafiainak.

A beszéd szövege az:

Tekintetes Sajtó bíróság

Mélyen tisztelt esküdt urak!

A most felolvasott közlemény megírására a mint a cikk ki is fejezi a múlt év július 31-én Segesvárt felállított Petőfi szobor leleplezése adott okot.

Bizonyos megdöbbenéssel állók most itt a mélyen tisztelt esküdt urak előtt, hogy szász nemzetiségű magyar állampolgárt kell vádoljak nemzetiség ellen gyűlöltre való izgatás vétségéért. Emlékezetem szerint legalább itt Kolozsvárt az első eset, hogy aszorosabb értelemben vett erdélyi németlap fulminans cikke által kihívja a közbírói szereplését. Bizonyos jól eső szélesed állott be a máskülönbön izgatásra hajlammal bíró nemzetiségi lapok között és a nyugalmat az egymás megértésére és az ellentétek lehetséges kiegyenlítésére alkalmas helyzetet zavarja meg a B. Zeitung. Nagyon szépen birtam megérteni, hogy a műveltségre oly nagy fogékonyssággal, hajlammal bíró értelmes szász faj egyes fiának, mi lehet a valódi oka e szokatlanul durva hangu cikk megírására. Azzal az első perczől fogva tisztába voltam, hogy nem a Petőfi szereplése és nagy szék leme iránti gyűlölet, hanem annál sokkal mélyrehatóbb, jóval régibb keletti szenvedély és törekvés burjánzott ki e cikk.

Petőfi Sándor szabadságnak és szerelemnek legnagyobb költője volt, annak ösmerte őt elszerecsenése nemzete után a múltval küldött is. Szelleme halhatatlanságát megcsodálta és bámulta az egész művelt világ mellett az a sokat emlegetett nagy német nemzet is, kinek legjelesebb irodalmi férfiai vállalkoztak örökbecsű költeményeinek nemzete való átfordítására. Ha nem csodálom Mész és Bákon éppen segésvári jeles szász férfiak is fordították németre a nagy költő műveit.

De nem is volt ő a szászorosabb értelemben sovínista, mert bár a népiognak ő volt legelszántabb hirdetője, de e mellett el tudott merengeni Heine csodaszép dala mellett, melyeket szintén sikeresen ültetett át jó fordításban magyarba. Azt sem hiszem, hogy komolyan állítsa a cikkíró azt, hogy a forradalmár, a lázadó ki császár és birodalom ellen harcolt, ki az ő lantját izzó és gyűlöltre itatott gyalázó dalokkal hangoztatta a magyarországi és erdélyi németek ellen, a kik mégis hűségben állottak az uralkodó ház mellett. „Habár az ő cselekménye a törvény szerint büntethető is volt”, nem lett volna méltó arra, hogy a halás utókör emlékének szobrot állítson.

A hazaszeretet soha, sem isteni, sem emberi törvények szerint nem volt és nem is lehet bűn; Petőfi és a magyar nemzet nem volt forradalmár 1848-ban, hanem küzdött azon törvények betartásáért, mely már királyilag szentesítve lett.

Petőfi és a magyar nemzet megértette és érezte az 1848 évi epokhaiis időben, hogy a nemzetnek teljesen szakitani kell a régi kormány rendszerrel, hogy népképviselőt és felelős kormány által kell biztosítani több század óta fenyegetett alkotmányunkat, hogy a népek az alkotmány sánczai közé befogadásával, az urból eltűlésével és más közepkori intézmények átalakításával alkalmazkodni kell a XIX-ik század uralkodó eszméihez, mert csak így felelhet meg a szabadság és haladás általános követelményeinek. A nagy reformra tehát már meg voltunk érve, mert annak szellemétől minden hazafit volt hatva; ezen időben a forradalmi láz elfogta, megdölvén egész Európát; nálunk a szabadságharc kitörésére magda az elhatározó löket a párisi februári és a bécsi márciusi forradalom. — Petőfi lángleke és mérhetlen hazaszeretete a korszak alkotó március 15-iki nagy napnak vezérévé tették; az az ő napja volt akkor, az ő szent és nemes ideálja valósult meg — akkor szabadt fel a sajtó.

Petőfi éppen mint bármely más művelt magyar ember soha sem szidta — nem ocsárolta a németet, de igen ostorozta lángostorként vértforraló versekkel az uralkodó rendszert és a hazája, nemzete ellenségeinek tekintett bécsi kamarillát. Ne legyen a B. Zeitung katolikusabb a pápánál, most midőn a legalkotmányosabb bölcs és nagy magyar király szentesítette azon törvényt, mely országos és örök nemzeti ünneppé emeli a március 15-iki nagy nap eredményeit az 1848 évi törvények szentesítésének napját április 11-ét.

Te halhatlan szellem, nem érzed, nem fáj, mennyire erősen még a szabadságra dicsó magyar nemzetnél némely tévelygő tagja, hogy éppen a te általad kezdeményezett és kioroszokolt szabadsajtó hatalmával visszaélve, szemébe vágják érzészobrodnak és nemzetnek, hogy a te szoborod emelése a régi megszentsélt jognak, törvénynek és emberiségnek gúnyja; azt írják, hogy is merészeltük a te szobrodat felállítani, ki izzó ellenségei voltál a német nemzetnek a mint szobrodat azon a talajon áll, melyet a szász nép te ellen és nemzeted ellen saját vérrel védelmezhet.

Banalis kifejezés, de mégis alkalmas az izgatásra „a magyarok az által az ő kapzsi kevéket a kincses szász városra tétetik, a szovinizmus oroszautorka megnyúlt, hogy azt elnyelje.”

„Ha a szász a mai napig nem tudta a Petőfi szobor arczán szentelenséggel az egész bámuló Európa előtt kimondja, hogy ő nekik csak egy czéjűk van, minket magmagyarosítani. Német még ez a talaj, a melyen a te Petőfid áll, vissza akarod foglalni a várost, mely soha sem volt a magyaroké.” Csak is így lehetséges, hogy bennünket szászokat Erdélyben tolokodóknak tekintenek, tündetőknak tartanak.

Már itt helyén valónak tartom kiemelni, hogy a magyar nemzet azért emelte Petőfi szobrát éppen Segesvárt, mert azzal azt a földet akarta megtisztalni, melyet nemes vére hullatásával megszentelt. — Gyutul a leghatározottabban vissza utasítom a tiltakozom ellene, hogy akadjon még olyan vakmerő, ki kétségbe merné vonni a magyar nemzetnek azt a vérel szerzett ősi jogait, hogy e szép Magyarországon joga van ott és oly szobrot vagy bármilyen emléket emelni a hol és a kinek akar.

Hazugság, történelmi fűsüm, hogy Segesvár soha sem volt magyar város, hanem szász város volt és hogy nem talaj az, melyen a Petőfi szobra áll s végül, hogy a magyar nemzet tüzzel vassal megakarna magyarosítani a szászokat.

(Folyt. köv.)

Sajtóper Petőfi miatt.

Kolozsvár, ápril. 20.

Tegnap d. u. folytatva az esküdtészek a d. e. megkezdett esküdtészi végtárgyalást a „Bisatriser Zeitung” ügyében.

A tárgyalás iránt d. u. még nagyobb volt az érdeklődés, mint d. e.

A közönség zsúfolásig megtöltötte a tárgyalási termet.

Elnök megnyitván a gyűlést, közbírói felkérte a vádbeszéd előadására.

Sáni László kir. ügyész megtartotta azután vádbeszédét, melyben historiai adatokkal bizonyította be a szászoknál bejövetelet, itteni szereplését. A szászokat Géza király hozta be. Az Árpád házi királyok gazdag kiváltságokkal halmozták el. C. unyha haladatlansággal viszonozták a magyarok jótéteményeit. A helyett, hogy velük küzdöttek volna, mindig kihasználni igyekeztek a magyarok javára a helyzetet. A hányzser meghaladás történt nálunk mindíg ellenünk fordulnak. Ellenségeinkkel szöveteztek. Ismereti az 1849-49 ellenünk folytatott szereplését.

ket, Pedig mi akkor is a magyar király szentesítette törvények védelmére fogtunk fegyvert.

Ennek a törvénynek igazságát és szentségét ujabban is megerősítette a legelső magyar ember.

A szászok 48-49-ben ellentünk harcoltak. Azután hasznolt huztak leveretésünkből. A 10 millió dözma kárpótásából a 170 ezer maroknyi szász nép, 5 millió 9 száz ezeret kapott. Többet felénél a magyarok rovására, a magyarok elleni munkáért.

Ráter azután az incriminált cikkekre.

Rá mutat arra, hogy a midőn a német császár országának bütske lobogóját meghajtja a magyar nemzet előtt, elő áll egy szász lapocska és vérg sérti a magyart. A mi a legszentebb, le drágább, azt vágja az arczába.

Ő ti-zetli a szorgalmat, takarékosag, körültekintést a szász nében. Jól tudja azt, hogy e közleménnyel a tömeg egyet nem ért. Megengedi, hogy az incriminált közlemény írója rosszul volt inspirálva. Hogy nem nagy író írta, megátészik a közlemény laposágán és tartalmán. Írásai viszketez lepte el és rosszul volt hangolva. Szóla tudja azt, hogy kisasszony írta. Ő nagysága ellen nem indít sajtó pert. Ellenkeznek ez a magyar nemzet loyalságával. De miután izgatás foglaltatik a közleményben, kéri vádlottakat megbüntetői.

Ezután Lurcz Károly védő beszélt. Bocsanatot kér, hogy nem bírja eléggé a magyar nyelvet. (Eg jó beszélt magyarul csak a segéd ígket használta itt-ott a német rendszer szerint.)

Rá mutat arra, hogy itt magyar esküdték itélnek a szászok felett...

Elnök felvilágosítja, hogy itt nincsenek szászok, magyarok, csak magyar állampolgárok, a kik esküdt tettek arra, hogy tárgyaláson fognak itélni.

Védő bocsanatot kér.

Elmondja ezután, hogy egy nő írta a cikket, a mit igazol a berlini cs. és kir. osztr. magyar konzulátus. Ő is helyesli a cikk tendenciáját. Az a tendenciája, hogy vissza utasítsa azokat a vádakokat, amik a „Hazánk”-ban megjelentek.

Engedelmet kér, hogy felolvashassa a a Hazánk eme cikkét. Elnök méltanyosságból megengedi.

Fájó érzést keltett bennük az, hogy ama cikkekben ő szászoknak vannak nevezve, holott ő is magyar állampolgárok.

Magyarázza azután hosszasan ama cikket egyestelést.

Magyarázza a törvényeket. Elmondja, hogy Magyarországon az érzelmeket büntetik, nem az akaratot.

Nem hiszi, hogy a viléz magyar nemzet attól tartana, hogy a szász nemzetiség a magyar ellen forradalmat csinálhatna.

Elmondja, hogy Rauchenstrach Oszkár a kiadó ő volna büntetendő.

Ráter azután a névmagyarosításra. Hivatkozik Mocáirra. A nemzetiségi törvényre. Hivatkozik Mocáirra. Elnök figyelmezteti, hogy nagyon messze ment, maradjon a tárgynál.

Elmondja, hogy az ügyész által felhozott történeti tények, történeti álmok.

Azután megkezdte Magyarországi miniszerelnököt Bánffy Dezőt bárót ama kijelentése miatt, melyet állítása szerint az országában tett, hogy t. i. a magyarok mellett sovínizmussal viseltetik.

Elmondja, hogy ő mennyire hű állampolgárok Ismét ráter a névmagyarosításra.

Elnök figyelmezteti, maradjon a tárgynál. Jó akkor áttérnek a magyar sovínizmusra.

Felemlti azután, a szászok azt a sérelmét, hogy mikor N. Kültüllő főispánja megazavazott 1000 frtot a Petőfi szoborra s mert ő szász költőjűk Albert szobrára szintén 1000 frtot szavaztak meg, a miniszer megsemmisítette a két határozatot. Azt elismeri, hogy Albert nem oly nagy költő, mint Petőfi.

Ismereti hosszadalmasan a leleplezés

nél a szászok magatartását s azt hogy indokolni igyekeznek.

Azután ismét a „Hazánk” cikkeit sir, mely a magyarokat izgatja a szász ellen. Utal Főtűsöt, Széchenyi és Deákra.

Egyenjoguságot igazságot bővel, kor a csendes, békés szász nép még úgy se fog olvasni.

A mint Erdélyben 3 nagy folyó, Olt, Szamos és Maros különböző irányba foly, az országot megteremkenyíti a szász rom a világtengerbe ömlik, úgy a 3 nemzetiség, a magyar, szász és oláh békésen más irányt gyűlölet nélkül mehet a utján. Kötelesek istentől kapott jogukat respectálni.

A szászok, a gyengék; a magyarok erősek; Az erős tanúsítson rokonszenvet, kor a gyengébb is halálával lesz.

A szászok nem szeretik politikát. Miveltsegre törekszik. Iskolákat, lomokat állít.

Ő ismeri a magyarokat. Magyarokat szerinte azáltal lehetne szerencsésnek ni, az által lehetne az összes lakosság zétét javítani, ha nem csak a magyarok hanem a szászoknak is egyenlő jogokat tositának.

Idáig kilencz negyed óráig beszélt, közbe szurva egy csomó Homburgi kérvény, védenzei felmentését és a cikkíróját elítél. A gyors író kifáradt, miatt az elnök tíz percze felfüggesztte a tárgyalást.

Szűnet után ismét folytatott a beszédét. Sajnálja, hogy az ügyész nem meg a büntetésre méltó passzusokat. Ismét egy pár Homboriát megemlít, attér szászok politikájára — kezd a szászokon.

Elnök nem engedi meg, hogy a tól eltérjen.

Felhozza ekkor a Mátyás király tési házá, mely össze akar omlani. hogy országos gyűjtés inditassék a helylitására.

Elnök nem engedi meg hogy a k adományok orsz. gyűjtésének módját fejtsse. Az nem tartozik a tárgyhöz.

Szóla az igazság-szeretet házára Magyarországon felépített.

Védenzeinek felmentését kéri.

Védő két óránál hosszabb beszédet rincz nélkül való volt.

Inkább vád, mint védbeszéd.

Egy mozaik volt, összerakva nem sérelmekből, álokozódásokból.

A királyi ügyész nagyon röviden ki az elmondottakra reflektálni.

Meghallik a szóla ama kijelentése, hogy ő és társai hű magyar állampolgárok.

Kötelességének tartja kijelenteni, ő a „Hazánk” ama cikkét, eddig nem vosta. De a mint most a tartalmát ismerle, meggyőződött, hogy írja tudatának netovábbjáról szolgáltatott bizonyosság van Magyarországon van.

Ráter ezután a védő által hangzott magyarosítási sérelmekre.

Visszatartja azt az állítást, nálunk magyarosítás volna.

Magyarországon magyarosításról beszélni abszurdum.

Hiszen ez ország ezer év óta magyar nem kell most megmagyarosítani.

Mi ezt az országot nem csuszás szással szereztük, hanem karddal és megval tettünk nagygyá.

Vérünkkel oltalmaztuk ezer év óta. Jogunk van bütske lenni magyarországon.

Nem kívánja Magyarországon szász nemzetiségi nyelvet, de a közbizonyosság és egymás tisztelte teszi fenségesse az élet a szuverén magyar államban.

Ép olyan abszurdum a hivatalos gyarosítás, a mint álomnak nevezték elmondott történeti adatokat.

va, hogy a Molly siető lépteivel lépett son — igen, te akaratod ellen szereltem engem. Valami okból előítélettel vagyunk tam. Talán azért, mert meg akartuk kolni — igen? Hiszen édes, első köztött az nem szokatlan közönség!

Azonban, ne félj attól, hogy jant tegyem. Biztosítalak, hogy most nem nok kuzinos csókot. Molly, fejedet engedd, hogy újból kezdjük az ismeret. Nem akarod? Jó, akkor úgy folytatjuk, vagyunk!

— Hugó, miért bánik velem úgy, mint gyermek volnék. Tudja e, hogy a legkisebb születésmomapon huszonöt éves leszek? E azt látszik gondolni, hogy én nem tudok saját kívánságaimat.

— Ugy bánok veled, mint gyermek igen? — mondá az ifjú bosszantó mondd Szegény kis leány, nagyon meg volt szorult méltóságod?

Molly sokkal inkább haragudott, hogy válaszul tudott volna, halgatva fel a kocsiuton a csarokk ajtajához.

Eva mogorva arcczal várta őket, lépett, hogy Mollynak helyet adjon, s a teő mozduatlal huzta félre tőle a nyáit.

— Ma délután volt kűnt a házam — kérdezte Molly, csak azért, hogy megvalamit.

Eva hátat fordított a beszélőre Molly felment a lépcsőkn. Midőn mindig lentott, látta hogy Eva még mindig sen állott Hugóval szemben, fekete szemek voltak függessze, telt ajkai dühösen szobtak. Egy szót sem szözlottak; az ifjú nyedén nevetett, és a dohányzó szemekkel fordult; Eva szikrázó szemekkel nézett utána. A leány sötét arczában egy dia volt.

(Folytatás következik.)

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1898. Április 20

Az asszony bosszuja.

— Angel regény. —

Az ANGELA szerzőjétől.

Fordította: Amica.

III.

(Folytatás.)

(9)

— Jól van kisasszonyt, mehet a hova tetszik, vissza megyek Hugó urhoz, hogy a teával megkínáljam.

Alig fordított Wreyné hátat, Molly kiment az udvartól a mezőre. Egy fél óráig sétált ottan.

Midőn azt gondolta, hogy a bátyja elvégezte a dolgát, visszament a farmba. A mint közeledett, hallotta annak a hangját őt kiáltani. Oxenam ur a szekeren ült és őt várta. Hugó a lova gyepöljével a karján, a szekér lépcsőjénél állott.

— Hol voltál kis leányom! Hugó mindentűt keresett. Új fel és induljunk.

— Te kis gonosz! — sugta Hugó a leány felébe, a mint az mellette elment és úgy tett, mintha nem látta volna a feléje tartott kezét, hogy a magas járműbe fel-segítse.

Hugó velük ment haza, azon az oldalon lovagolt a kerékhez közel, hol Molly ült. Eva az ajtónál állott és elibük ment, s azok a szavak, melyeket Hugónak mondott, de úgy, hogy az atyja és Molly ne hallják, sőt tét pirt hozott az ifjú arczára.

Tíz óráig kűnt ülték a szabadban, a három férfi beszélgetett és dohányzott, Molly és Eva hallgatták őket, de az utóbbi, koron-

ként közbe szólott. Beszélgetésüknek a tárgyai a lovak, kutyák és a farmok voltak; és Eva, az ő rossz természetét jellemző nyers és durva modorával mondta meg a véleményét.

Molly, a bátyja mellett ültve és a másik oldalon Eva által elszóvalva, biztonságban hitte magát, míg Hugó egy szűnyegot hozott, azt az ő lábaihoz tette és egész hosszában arra vetette magát.

Hugó a feje mögé tett kezekkel, pipával a szájában, bámult fel a Molly szép fehér arczára; és Mollynak minden énrulmára szüksége volt, hogy úgy tegyen, mintha a reá függesztett barna szemekről nem volna tudomása. — Hallotta Évát az oldala mellett egy hosszu kemény lélekzetet venni. — Mi csejja volt Hugónak, hogy ily konokul járt utána? Azt gondolta talán, hogy ő is olyan természetű mint Éva? — hogy le fog előtte borulni és imádjja, a mihez úgy látszik az itteni nők hozzá szoktatták? — Még a Wreyné arca is jobban ragyogott, midőn őtet meglátta. — És Mollynak kedve lett volna lábával a kuzinja szép fejét megrugni.

IV.

Hugó nyugodt határozottsággal szegődött Molly mellé. Sétáltak, az Oxenam urral való szekereseiben, kísérté, midőn Harryval vagy nagy ritkán Évával beszélgetett, ő mindjárt mellette volt, és félre fordított feje s hideg tekintete daczára az oldala mellett maradt. Nem tudta leráni, oly hű volt hozzá, mint az árnyéka.

— Maga minden délután meglátogatja Willisné? — kérdi tőle.

Willisé és Molly jó barátok lettek. Ez az öreg cseléd volt az egyedüli asszony Kenwithben, a ki az uriemberek szokásait és modorát érte.

Egykor drága urnőjének leányával nem tudott eléggé betelni; azon napokban midőn

Oxenam ur fiatal ember volt, és hűga kormányozta őtet és a házat, a Mollyjának ő volt a komornája.

Molly minden héten beszözlött hozzá egyszer vagy kétszer, gyakrabban is elment volna, — de a Hugó jelenléte visszatartóztatta.

Hugót mindig a kottageban lehetett találni, vagy ha nem volt ott, midőn ő belépett, látogatása alatt bizonyosan bevetődött oda. Molly kerülte a tekintetét, köszönését röviden és hidegen fogadta, mire az ifjú homloka elborult; de azért nem távozott Molly mellől.

A Willisné asztalán ültve, hosszú láb-szárait lógatva, és a lovagló ostorával vagy pálcájával türelmetlenül verve a lábait, várakozott Mollyra. Akár perczekig, akár órákig maradt az ott, ő kész volt reá várakozni. Néha részt vett a társalgásokban, néha csendesen hallgatta őket, de mindig figyelmes volt Molly iránt, és legcélszerűbb kívánságát szolgálatkészséggel teljesítette. Ezen látogatások alatt ellette a kívánságát és azok néhány nap alatt teljesítve voltak. A könyv melyet olvasni kívánt, reggel midőn reggelizni ment, tányérján volt; a nagybátyje kosiskázní hívta, és éppen annak a festői helynek a megtekintésére, melyet látni kívánt. De soha sem volt felemlítve, hogy a könyvek adója Hugó, vagy hogy a Molly kívánságát ő mondta meg az atyjának.

Ezt tapasztalva; Molly jobban ügyelt, hogy a kívánságait magában tartsa. Nem akarta, hogy azokat Hugó ellessé, kitalálja és teljesítse.

Egy olyan délutánon kérdezte a kuzinjától, hogy minden délután eljön-e Willisné meglátogatni, midőn ő azt gondolta, hogy Hugó egy távoli farmba lovagolt. Az ifjú éppen akkor lépett a kottageba, midőn ő Willisnével téazott; nem lehetett tőle me-neklülni.

Hugó Molly mellé ült, és elfogadta azt a csésze teát, melyet Willisné az ő kedves Hugó urfiját megkínálta.

Molly vele ment haza, midőn ezt a kérdést intézte hozzá:

— Minden délután eljön maga a Willisné kottageba?

Az ifjú egy csalány bokrot vert le a pálcájával, mielőtt válaszolt.

— Mindig, mikor azt gondolom, hogy téged ott találtak, — mondá, bátran.

Védő udvariasan vissza vonja e kifejezést, miért közzétett elismeréssel adózik.
Hol lehet képzelné művelt államot, a hol többféle tanulmányok ne lennének meg engedve?
Utál Francia, Angol, Németország. Mindenik országban az állam nyelvén folyik az oktatás.
Csak a magyar az a gavalér, lovagias nemzet, mely megengedi, hogy a nemzetiségét a saját nyelvét használni iskoláiban.
Nekünk nincs okunk felni a forradalomtól. A magyar megengedte a harczban inkább keresi, mint kerül a küzdelmet.
De óhajtjuk a társadalmi békét. A XIX. század uralkodó eszméje az általános jólét, a munkálkodás.
A nemzetiségi törvényekre nézve felhívottakra reflektálva, klemli, hogy nálunk nincs olyan törvény, a mi be nem tartatott volna.
Ő belenyugszik abba is, ha az esküdteket nem a 172. § alapján, de a 34. § a) pontja értelmében minősítik a vádlottak cselekményét.
Ezután a védő, Lurcz, tartotta meg válaszáat.
Tisztelettel, halálával és köszönettel veszi az ügyésznek azt a nemes jóindulatát, melyvel vele és a vádlottakkal szemben viselkedett.
Hosszabb beszédében kéri ismét védenek felmentését.
Ezután elnök összegezi a tárgyalás részleteit és felteszi az esküdteknek vaglyagosan a kérdéseket, hogy t. i. igazítás vétségében, vagy pedig a köteles figyelem és gondosság elmulasztásában vétkesek a vádlottak?
Az esküdtek visszavonultak és a hozott határozatot az elnök a következőkben hirdette ki:
1. A Bisztricz Z. 1897. szept. 4-iki 37 számúban megjelent közlemény magában foglalta az igazítás vétségét, igen-e vagy nem? Felelet 12 igen.
2. Klemens Frigyes felelős szerkesztő volt-e akkor, a mikor az a közlemény megjelent, igen-e vagy nem? 12 igen.
3. Vétke-e Klemens Frigyes igazítás vétségében igen-e vagy nem? 12 igen.
Kelp Gusztávra nézve:
1. A köteles figyelem elmulasztása fenn volt-e, igen vagy nem? 12 igen.
2. Kelp Gusztáv volt-e a lapkiadó tulajdonosa, igen-e vagy nem? 12 igen.
3. Vétke-e Kelp Gusztáv igen, vagy nem? 12 igen.
1. Botár Tivadar volt-e a lapnak nyomtatója? 12 igen.
2. Vétke-e vádlott a köteles figyelem elmulasztása miatt, igen, vagy nem? 12 nem.
Botár Tivadart a kir. törvényszék bíróság is felmenti.
Kir. ügyész Klemens Frigyes 1 évi elbocsátásra és 500 forint büntetésére kéri a bíróságot. Kelp Gusztávra 6 hét fogságot kéri a káziókból 250 forint elbocsátását, s az igazítás költségeiben való elmarasztalását.
Kéri, hogy az ítélet, indokálva együtt a Bisztr. Zeitungban közre adassék a vádlottak költségein az állam hivatalos nyelvén.
Védő Klemens Frigyesre nézve kéri, hogy a körülmény képen tekintetbe venni, tudomással. Ötven 67 éves anyját tartja és egy özvegy ötlöt nővérét és ennek leányát. Szerkesztői értekezési vizsgát tett és felsőbb iskolát végzett s azután vette át hirtelen elhalt atyja csizmadia üzletét.
Kelpre nézve kéri enyhítő körülményül venni, hogy ő nem kiadó tulajdonos, hanem csak lap tulajdonos.
A törvényszék erre vissza vonults meg hozta az ítéletet.
A kihirdetett ítélet szerint Klemens Frigyes igazítás vétsége miatt 2 heti állam fogságra, melybe 2 napi vizsg. fogság betudat, és 10 forint büntetésre ítéltetett.
Kelp Gusztáv a köteles figyelem elmulasztása miatt 8 napi fogságra ítéltetik. Joga az elbocsátást. A 99 forint 84 krt egyetemlegesen elbocsátatik. Az ítélet indokolásával együtt a Bisztr. Zeitungban fog megjelenni.
Vádlottak az ítéletet lefordítás nélkül a megértették s felelősséget jelentettek be. Ügyész megnyugodott.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, április 20.

Mátyás király születési háza.
Minden közölgéssel úgy vagyunk Kolozsvár, hogy vagy megfeneke a rideg közöny, vagy rosszul sikerült a hozzanemérés vagy nembánomlás miatt. Itt van például a Mátyás király születési háza. Történelmünk egyik legfényesebb alakjának emléke fűződik az épülethez. Más nemzet és város minden időkre becses emléket. És mi Kolozsváriak? No hát mi szépen eltűnjük, hogy ennyire a nevezetes háznak a falai a járók felől nyakába szakadjanak. Anyanyit tett meg nagy kegyesen a t. hatóság, hogy másfélszáz évvel ezelőtt idomtalan gerendákkal támasztotta meg a dűlőnek induló falat. Azóta ott ékszedik a legemlegettebb magyar király születési háza, mint egy szánta, hogy vak koldus a mankóival és a róla lefüggő rongy czafatokkal. Ám ékszedik még ezen ház falába illesztett ideális emléktáblán kívül még az a rettenetes fátszág és közöny is, melylyel a hazánk és az intéző körök az ilyen dolgokat Kolozsvár nagy szegényére elodázzák. Ennek a néhány sornak megírását

aktualissá tette éppen most az a megérdemelt lecke, melyben a tegnapi sajtóperben szereplő védő ügyvéd dr. Lurcz Károly (a zöld szászok vezére Brassóban) részesítette Kolozsvár városát azzal, hogy finom formában ugyan, de alaposan rákérítetett ama feltűnő kegyetlenség és közönyösségre, mely abban nyilvánul, hogy Mátyás király születési házat ilyen rondaságban hagyjuk elpusztulni. Kérdjük: Kell-e Kolozsvár iránnyadó köreinek az, hogy egyik legfényesebb történelmi nagyságunk emléke iránt tanusított kegyetlenségünket egy szász politikai bélyegezzé meg? Bizony mondom, ránkér ez a megbélyegzés, mert hát csak ugyan: rettenetes az a nembánomlás és az a közönyös fátszág, melylyel Kolozsvárt a közdolgokat kezelik. Megérdemelték a lecke!
Mit csinál Ugron Gábor? Segesvárról írják nekünk, hogy Ugron Nagy Küküllő megyében nem csak 100 hold oltvány szőlőt és 500 hold gyümölcsöszt kezdett ültetni, hanem Dánosról Almakerékre épít saját költségén 17 kilométer keskeny vágányú vasutat erdőihez és Segesvárt takarékpénztárt alapít, melyre 50 helyett 72 ezer forint részvényt jegyeztek. Hogy mit művel Udvarhely megyében Ugron Gábor, azt csak szomszédai tudnák megmondani.
Szabolcska Mihály Debreczenben. Debreczenből írják: A főiskolai magyar irodalmi önképzőtársulat a Debreczeni Főiskolai Lapok javára május hónapban matinét rendez. Végleges programmnak nincs még megállapítva, de több mint bizonyos, hogy erre az alkalomra a hírneves költő, Szabolcska Mihály is eljön, hogy örökös verseit személyesen olvassa fel a debreczeni közönség előtt, mely őt annyira szereti, tiszteli. A társulat vezetősége már most megteszi a lépéseket a matiné sikere érdekében, melynek fővezére mindenesetre Szabolcska felolvasása lesz.
Füredő ügyi összejevetel lesz a hó 24-én az egyetem vegytani intézetében. A műsort erről már közöltük. Ezuttal azt kívánjuk felmenteni, hogy ez, vagy egy más közlelbi össze jevetelen tárgyalni kell a Mátyás szobor leleplezése alkalmára létesítendő füredő és ásványvíz kiállítás ügyét is.
R. Kovács Laura, a kiváló recitátornő, holnap délután 4 ór. kor tartja meg szavalási előadását az ev. ref. theologiai fakultás dísztermében. Az előadás programja következő:
1. Petőfi „Bolond Istók.”
2. Gyulai „Pókainé.”
3. Tompa „Három a darab.”
4. Arany „Tutámre hívás.”
5. Egy vig monolog.
Helyárak következők: Ülőhely az első két sorban 1 ft., a többi sorban 50 kr. Tanulóje 20 kr. A kiváló recitátornő érdekes előadására felhívjuk a közönséget, a tanintézetek igazgatói s a tanuló ifjuság figyelmét.
Balneologusok gyűlése. A vasárnap tartandó balneologiai összejevetel iránt az érdeklődés a fürdők és fürdőorvosok körében igen nagy. A fürdők majdnem mind képviselhetik magukat, sőt az Országos Balneologiai Egyesület is fölkarle Szabó Dénes dr. egyetemi tanárt, hogy az egyesületet az összejevetelen képviselje. Ujabbán Algyógy fürdő részéről, Csapelyi Albert dr. jelentetett be képviselőül és Jegenye részéről Rafai József ellenőr. A gyűlésen Hankó Vilmos dr. fogja vetített képekben bemutatni az erdélyi fürdőket és kiránduló helyeiket. A gyűlést megelőzőleg szombaton az EKE főitkari hivatalában d. u. 5 órakor szakosztályi gyűlés lesz, melyre a tagokat ez uton hívja meg az elnökség.
A Vörös Kereszt Egylet most épülő kórháza javára engedélyezett sorjára kiadott gyűjődivek több helyről nem küldtén be, azok birtokosait ez uton tisztelettel felkérem, hogy a huzás mielőbbi kitűztetése végett a gyűjődiveket beküldeni sziveskedjenek. A Vörös Kereszt Egylet kolozsvári választmányának sorjáját rendező bizottsága nevében Kolozsvárt, 1898. április hó 20-án gr. Schweinitz Gyuláné.
Rombolás az éjszakában. Kolozsvár főterén most folyó nagy építkezésnél az a kivételes állapot tapasztaljuk, hogy az építési vállalkozó igyekszik olykép végeztetni az ontási munkálatokat, hogy a közönségnek nemmél kevesebb alkalmatlanságot okozzon. Legujabbban úgy rendelkezett, hogy a bontást egész éjjel folytassák. Tegnapi kezdtek meg fátyla fény mellett. Látnyának is érdekes volt az a sok fátyalfény a porzó romok között. Sokan érdeklődtek a nálunk szokatlan látványt.
Tévedés. A Bánffy miniszterelnöknél tisztelegő diszdeputatio tagjai névsorába Reményik Károly neve tévedésszerű került be. Reményik Károly Kolozsvárt volt a tisztelegés napján s így nem deputatiozóhatott.
Távozó orvos. Fodor Ferenc dr. a kolozsvári orvosi kar a ritka szép képzettségű fiatal tagja, okleveles mltő és tisziorvos a hó végével elhagyja városunkat és lakását Szatmárra teszi át. A derek fiatal orvos távozása nem csak a közegészségügyi szolgálat terén nagy ürt, de vesztesége a társas

életnek is, mely egyik igen rokonszenves tagját veszti el Fodor dr.-ban.
Az EKE egyetemi osztályának kirándulása. Az EKE egyetemi osztálya ujjában Bodor Antal elnök vezetése mellett nagy tevékenységet fejt ki a turistakodás előmozdítása terén. Egyelőre a míg az idő állandóan jobbra nem fordul, csak kisebb kirándulások rendez, később azonban május és június hó folyamán minden héten fog 1-2 nappal terjedő kirándulást rendezni a Géoz várához, Sebes várához, a maros-újvári sóbányához, a turi és tordai hasadékhöz, az Unió tünnepegéek alkalmából pedig a Vasvári Pál sirjához. Az osztály első, kisebb-szerű kirándulását f. hó 23-án (szombaton) rendezi a kányaiói mészalátóhoz és a bácsi torokhoz. A kirándulás fél napot vesz igénybe s részt vehetnek benne az osztály tagjai, valamint vendégek is. Gyűlekezés a jelzett napon d. u. háromnegyed 2 órakor lesz az Egyetemi Körben.
Ajánljuk, hogy a Vasvári Pál sirjához ne az Unió ünnepe, hanem V. hósi halála napján jul. 6-án tegyenek kirándulást. Ekkor az idő is kedvezőbb, könnyebb a hely megközelítése s aztán az Unió tünnepe a kolozsvári tünnepegéek kötik le a figyelmet és érdeklődést.
Butkiewicz Tódor, a jelenleg Kolozsvárt tartózkodó lengyel festő ittléte alatt egy képet festett, melyet mai napon be is mutatott szerkesztőségünkben. A kép magyar tárgyú. Egy ágyúttíz által megrognált fa mellett honvédsir előtt áll szomorú arcúval egy fiatal leány, mellette térdel egy honvédruhába öltözött fiú. A fára vörös kereszt van festve alatta és a négy szám: „1849”. A földön öszszelört ágyukerék, golyó, távolabb béna honvédek. A kép maga igen hangulatos, különösen ha az ember megfelelő távolságból nézi. A kép eladó. Meglehet nézni a főtéri dohány nagytözsde kirakatában.
Vizsgák. A nagyenyedi ev. ref. tanítóképzőnél az idei képesítő vizsgálatok az írásbeliekből május hó 16-án, a nőbeliekből június 27-én kezdődőleg fognak megtartatni. Folyamodni kívánók okmányokkal fölszerelt kérvényeiket május 10-ig terjesszék be az igazgatósághoz. Nagy enyeden 1898. április 19. Nagy Lajos, képvis. igazgató.
Rác Pál Milanóban. Rác Pál, az öreg Rác Pálinak a fia, a ki a Royalban, a Hungáriában és Vadászkörben sok édesbűs nótát szerzett már temperamentumos magyar muzsikájával a mulatni szerető szép asszonyoknak, most egy öreg asszonyhoz indul Milanóba, a ki az ő édesanyja s a kit 47 éves koráig életében egyetlenegyszer látott.
Eltűnt vállalkozók. Az alsó-kubini vasut építkezési munkálatainál résztvevő vállalkozók közül, — mint tudósítók jelent, — két vállalkozó eltűnt s már napok óta nem található fel. Az egyik Forc Lajos, 3000 frtot, Glasz Reinhart, a kinek 4000 frt. kaucziója van itt, tizenötezer frtot vitt magával.
MŰVÉSZET.
Prielle Kornélia fellépte. Valóságos díszelőadás volt tegnap a színházban abból az alkalomból, hogy P r i e l l e Kornélia másodsor is fellépett. A színház zsufolását megtelt, újra minden jegyet eladtak, még a zenekari üléseket is. Ez öröndetes dolog azért is, mert az előadás a Mátyás-szobor alapja javára történt.
Tegnap Pailleron „A hol unatkozna” című darabjában játszta Reville hercegnőt. A darab már egyszer színre került az idén. De az az előadás, milyen üres, milyen fakó volt Prielle Kornélia nélkül. Az ő aranyos kedélye egészen megváltoztatott mindent; darabot, színészeket egyaránt; és ő művészete, mely egyszerűségben, mesterkéletlen voltában oly nagy, egészen bearányozta az előadást. Az óvációk természetesen most is ismétlődtek. Mikor először megjelent a színen, zajos tapsviharral fogadták, egy babérokoszorút és számos virágcsokrot nyújtottak fel neki.
A szereplők mind ambícióval játsztak. Ráskai Susannejáról elismeréssel szólhatunk. Janovics tegnap száz perccenttel jobban játszta Rogert, mint máskor. Pataki Bellacja is jobban sikerült a multkorinál Solti Helén Lucije csinos volt. Kedves pár volt Megyeri és Baróti Irma. Szentgyörgyi tábornoka mulatságos. Arday Ida, Laczkó Aranka, valamint a többiekről is mind elismeréssel szólhatunk.
K. Hegyesi Mari asszony, a budapesti Nemzeti Színház tagja, ma esti gyorsvonatlat érkezik Kolozsvárra s holnap „Fedora” czimű szerepében megkezdí három estére terjedő vendégfellépetit. Fedorában a vendégművész nő mellett nagyobb szerepeket játszanak: Arday Ida, Ráskai Emilia, Solti Helén, Baróti Irma, Megyeri, Janovics, Bartos és Pataki. „Fedora” előadása páros bérletszünetben lesz. A t. bérlek helyeit holnap déli 12 óráig megtartja a jegypénztár, azonutl másoknak is eladotnak. „Romeo és Julia” Shakspeare szomorujátékában Julia szerepét választotta második fellépetül K. Hegyesi Mari asszony, kinek szebb Julia nincs ez idő szerint a magyar színpadon. Szombaton a „Loowodi árva” czimű szerepében bucsúzik tőlünk a vendégművész.
A nőszabó. Feydeau kitűnő 3 felvonásos bohózatára készülnek most a színháznál.

A bohózat czimzseropét Megyeri igazgató játssza. „A nőszabó” lesz a saizon utolsó udonsága.
Farkas Ödön sikere. Farkas Ödön, a kolozsvári Zeneconservatorium igazgatója tegnapelőtt a budapesti kamara zene egyesület hangversenyén szép sikert aratott egy ujjab szerzeményű zongora ötösével, mely a királydíjak pályázatán dícséretet nyert. Az egész mű úgy invencziójának gazdaságával, mint szép kidolgozásával a szerző kiváló tehetségéről és alapos tudásáról tanusodik. De különösen sikerült a postikus és rendkívül dallamos adagio, melyet a közönség zajos tetszéssel fogadott. Mint Budapestról értesítenek, maga az előadás mintaszerű volt.
LEGUJABB.
(Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósítasai, és sürgöny-levelei.)
Külön kamarák.
Arad, április 20.
Az aradi ipartestület zajos gyűlésben tárgyalta tegnap a pozsonyi átiratot, mely a kereskedelmi és iparkamarák akként való kettéválasztásáról szól, hogy a kereskedők kamarája külön és az iparosok kamarája szintén külön testületet képezzen.
Műlek Lajos indítványára kimondták, hogy az átiratot pártolják, mert a kamarát az önálló vámterület ellen a kisiparosok érdeke ellen foglalnak állást.
A bolgárok utazása.
Déva, április 20.
A bolgár tanulók és tanárok az állami tanítóképzőben szálltak meg; megnézték Déva várát és a középtletket és a reáliskola helyiségében bucsulakomára gyűltek egybe. Mashan Károly vezető tanár lelkesen éltette Hermann Antal vezetőtanárt és Téglás Gáborné háziasszonyukat. A vendégek Téglás igazgató kalauzolásával a régészeti muzeumot is megtekintették.
A császár uralkodói jubileuma.
Bécs, április 20.
Az osztrák-magyar bank május 4-ére rendkívüli közgyűlést hívott össze, amelynek egyetlen tárgya: a főtanácsnak a császár uralkodói jubileuma alkalmából előterjesztendő indítványai. A főtanács egyebek közt azt indítványozza, hogy fél millió koronát adományozzanak jótékony célokra. Az előterjesztést maga Kautz Gyula főkormányzó teszi meg.
A karlsbadi tűz.
Karlsban, április 20.
A városi tanács jelentése szerint a tűz a fürdő-intézet üzemet nem akasztja meg. A fürdő, mint rendesen, május elsején megnyilik.
A kubai ügy.
Madrid, április 20.
Az „Imparcial” szerint a trónbeszéd ki fogja jelenteni, hogy Spanyolország minden erejéből oda törekedett, hogy a békét fentartsa és azután a panyol néphez apellál, hogy mentse meg a hazát és védje meg a nemzet becsületét és integritását.
Páris, április 20.
A Havas-ügynökség jelenti Havannából: A kubai felkelők egy ezredese, három tiszteje és 22 katonája Agnirez tábornoknak meghódolt és kijelentette, hogy a felkelők táborában általános felháborodás uralkodik az Egyesült Államok kormánya és kamarái ellen.
Washington, április 20.
A szenátus ülésé ájfelután 1 óra 50 perczkor, a képviselőház pedig 2 óra 45 perczkor ért véget. A képviselőház ülésének szünete alatt este 8 óra után, a képviselők a folyosókon gyűlekeztek és hazafias dalokat énekeltek. A kongresszus két háza által elfogdott határozatot ma juttatják Mac Kinley elnökhöz.
Párisi kiállítás.
Budapest, április 20.
Az 1900-ik évi párisi nemzetközi kiállítás magyar történelmi bizottsága tegnap tartotta alakuló ülését a kormánybiztosság hivatalos helyiségeiben gróf Széchenyi Béla v. b. t. t. elnökléte alatt a tagok élénk érdeklődése mellett. Jelen voltak: Bánffy György gróf társelnök, Lukács Béla kormánybiztos, Miklós Ödön kormánybiztos helyettes, Bubits Zsigmond kassai püspök, Gromon Dezső államtikár, Thaly Kálmán országgy. képviselő, Herman Ottó, Szalay Imre miniszteri tanácsos, Radics Jenő, dr. Czóbor Béla, dr. Szendrei János, Fittler Kamill stb. stb. Vaszary

Kolozs bibornok herceggprimás tiszteletbeli elnök levélben mentette ki egészségügyi okokból történt elmara-dását és a bizottságot meleg érdeklődéséről biztosította.
A bizottság a történelmi kiállítás czéljaira emelendő külön magyar pavillon kérdésével foglalkozott és a maga részéről is helyeselte azon ter-vet, mely szerint az épület authetikus magyarországi régibb építészeti műemlékek nyomán építtessék.
Thaly Kálmán országgyűlési képviselő különösen kidomborítandónak tartja azon momentumokat, melyeknek magyar eredete kétségtelen és ezen a részen nagyobb vonzó erőre számíthatnak.
Elnök gróf Széchenyi Béla a történelmi kiállítás rendezése elő bízalomnak néz s azon reményét fejezi ki, hogy a magyar kiállítás ezen legfontosabb részének sikerét a hivatott vezetők tárgyait átengedése által elő fogják mozdítani.
Országgyűlés.
Budapest, április 19.
A képviselőházban megtörtént mégis a nagycseda.
A kereskedelem és pénzügyminiszterek ugyanis betérjesztették a következő 18 javaslatot a kiegyezésére nézve,
Nevezetesen 80 milliós bankadós-ság részbeni törlesztésére, a bank egység megnyitására, a korona értékben való számításra, vasuti üzemre, azután a fogyasztási adók aktualizására, a szesz, sör és ásványolaj adó módosítására.
Továbbá a részvénytársaságok viszonyosságaira és a vám kereskedelmi szövetség megnyitására vonatkozó javaslatokat, melyek részben a pénzügyi, részben a közgazdasági és közlekedési bizottságokhoz fognak utasíttatni.
A javaslatok hova utasítása fellett a névszerinti szavazás holnap lesz Olay Lajos és Rátkay László kö-vetelték, hogy tekintettel a javaslat fontosságára, előbb nyomassák ki s csak ezután utasítsák a bizottságokhoz.
Ezután folytatták a kongrua tárgyalását.
Mezei Elek, Molnár János szóltak hozzá.
Háboru.
Budapest, április 20.
A háboru Spanyolország és Amerika között maholnap ki fog történni.
Az amerikai spanyol nagykövet holnap elhagyja Madridot és ezzel minden diplomáciai összeköttetés hivatalosan megszakíttatik.
Mac Kinley aláírta a kongresszus közös határozatát. A miniszter tanács ma állapítja meg, mely határidőn belül kell elfogadnia Spanyolországnak az ultimatumot.
Valószínűleg 48 órátnak a spanyoloknak elhatározásukra.
Mac Kinley rendelkezésére 200,000 főnyi hadsereg bocsáttatik.
Megszökött gróf.
Budapest, április 20.
Sztáray Tibor gróf, kit a rendőrség váltóhamisításért becsukott, majd 1000 frt. kauczió mellett szabadon eresztett, nyolcz nap előtt megszökött Amerikába egy előkelő barátjánője segítségével, ki 5000 frtot adott neki.
Főszerkesztő:
BARTHA MIKLOS.
Felelős szerkesztő és lap tulajdonos:
MAGYARY MIHÁLY.
NYILTÉR.
Eladó házastelek.
Kökört-uteza 68 sz. alatt új két szoba, konyha és hozzá tartozókból; továbbá istálló, méhes, kertiverenda, gyümölcsös kert és egy szántóföld jutányosan, esetleg kedvező fizetési feltételek mellett **eladó.** E gyönyörű fekvésű telek nyaralónak, tisztviselő lakásnak a legalkalmasabb.
1-3
A sérvben szenvedő urak és nők figyelmebe ajánlom e lap hirdetési rovatában köz-zétett új találmányu férfi és női sérvköteket.
2-3. **Weber Á.** sérv-orvos.

Sz.: 1209—898.

300. 1—1.

Hirdetmény.

Torda-Aranyos vármegye toroczki járásba levő Borév község határán a község tulajdonát képező tölgyes erdőből 50. kat. hold erdő területén termelendő első minőségű cserkéreg nyilvános árverésen a legelőbbet ígérőnek elfognak adni.

Az árverés megtartására határidőül **1898 április hó 30-ika d. e. 10 órája** Borév község-házánál tüzetik ki.

Árverési feltételek Toroczkon a szolgabíróságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Toroczko, 1898 április hó 16-án.

Asztalos Gábor,
főszolgabíró.

Sz.: 553—898. tkv.

299. 1—1.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kolozsvári kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Szabó György és Kömös Julia végrehajtónak Pus Klemen István végrehajtást szenvedő elleni 24 frt 28 kr. törlesztés és járuléka iránti végrehajtási ügyében az árverést a kolozsvári kir. törvényszék, Kolozsvár városi kir. bírósága területén levő Kolozsvár városban és határán fekvő és a végrehajtást szenvedő valamint az 1881. évi btk. 156. §. alkalmazásával társtulajdonos neje szül. Mihalea Mária nevében felvett Kolozsvári 5644. sz. tjkvben A -/- 2. rdsz. 8826. hrsz. ingatlanra 189 forint becsértékben, — továbbá a Kolozsvári 3878. számú tjkvben A -/- 2. rdsz. 8826. hrsz. ingatlanra 189 forint becsértékben mint ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte — és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1898. évi május hó 13-ik napjának délelőtti 10 órájkor ezen kir. törvényszék 14-ik számú szobájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási ár alól is eladtni fognak.

Árverezni szándékozik tartozni az ingatlanok becsárának 10 százalékat bányapénz gyanánt készpénzben, — vagy az 1881. évi 60. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 3. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bányapénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kolozsvári kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság. Kolozsvárt, 1898. évi január hó 15-én.

Dr. Szentkirályi Gyula,
kir. tszéki bíró.

Hatóságilag engedélyezett végeladás!

Üzlet felosztás miatt
papir-, író-, rajz-, festő-szerek
gyári áron kaphatók:
ZOBATZ FERENCZ
Főter 12. szám alatti
papirkereskedés- és
gyorssajtó nyomdájában
— **KOLOZSVÁRT.** —
A gyorssajtó nyomda is teljes felszereléssel eladó!
298. 1—12.

Hatóságilag engedélyezett végeladás!

Hatóságilag engedélyezett végeladás!

G y ü m ö l c s f á k !
dus választékban, gyümölcsfa-alanyok, boggyógyümölcs-cserjék, spárgagyökér, vadszőlő stb.
Legjobban és legolcsóbban kaphatók:
CASPARI Fr. és társai kitüntetett faiskolájából
Medgyesen, (Nagy-Küküllőmegye.)
Árjegyzék ingyen és bérmentve!
167. 13—15

Csász. és kir. szab. alatt levő új találmányu Boréknyakszorító
SÉRVKÖTŐ,
mely az eddig létező sérvkötők között a legjobb, mivel a sérvkaput és csatornát oly alaposan elzárja, hogy a sérvet még terhes munka, emelés vagy más erősebb testi mozgás teljesítése közben is biztosan visszatartja és meggátolja annak a Borékba való hatolását még ott is, hol már más sérvkötő vissza nem tartja.
NŐI SÉRVKÖTŐK!
Általán feltalált egészen új szerkezetű felköthető méh sérv emelő, — vagyis a leereszkedett méh (Prolapsusuteri) visszatartó (Pessarium) felköthető szerkezettel, melylyel az előre vagy hátrahajló méhet is rendes állapotba lehet hozni. Ezen méh emelő azon nagy előnnyel bír, hogy egészen nickelbezt féműl van, azért mindig tisztán tartható, nem szagosodik meg, könnyen ki és beilleszthető, semmi nyomást vagy kellemtelenséget nem okoz, semmiféle testi természet működést nem gátol, éjjel nappal kényelmesen viselhető!
Továbbá has, köldöksérv, lágyéksérvkötők a legjobb kivitelben — úgy valamint gyermeksérvkötők is találhatók a feltaláló és szabadalmi tulajdonosnál **WEBER ALBERT** nyung járási orvos és speciálta a férfi és női sérvbajokban Kolozsvárt, Külközép-utca 73.
A megrendelésnél kéretik férfiaknál a test csípőj körmérete, jobb, bal, vagy mindkét oldali? Nőknél a csípő körmérete és a méh állapotának alapos közlése szükségeltetik.
30 évi gyakorlatom e szakmába elég biztosíték arra, hogy az illető sérvben szenvedők bizalommal forduljanak hozzám én készséggel szolgállok e szakmában bárkinek orvosi tanácsosul úgy személyesen, valamint levélbeni megkeresésre.
Lakásomon rendelek délután 4—5-ig.
293. 2—3.

Alólirottak van szerencsése a n. é. közönségnek az ideai idény alkalmából

kitűnő, legjobban leraktározott
a legkedvezőbb feltételek és árak mellett

SÖREIT

ajánlani.

Első erdélyi Habermann János utódai

féle gőzsörfőződe,

Nagy-Szebenben.

280. 4—6.

A
kolozs-monostori határon

közvetlen az országot mellett

55 hold tagosított birtok

részben szántó, részben kaszáló

a z o n n a l haszonbérbe adó!!

Értekezhetni: Külmonostor-utca 9. szám

287. 3—3.



Jegyzéke a második magyar kir. osztálysors-játék 50,000 nyereményének.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben a tervezet 9. §. szerint

1.000,000 korona.

1	Jutalom	600 000
1	nyer. á.	400 000
1	"	200 000
2	"	100 000
1	"	90 000
1	"	80 000
1	"	70 000
2	"	60 000
1	"	40 000
5	"	30 000
1	"	25 000
7	"	20 000
3	"	15 000
31	"	10 000
67	"	5 000
3	"	3 000
432	"	2 000
763	"	1 000
1238	"	500
31790	300,	200
3900	"	170
4900	"	130
3950	100,	80
2900	"	40
50000	nyeremény és 1 jutalom	13,160 000

Legkedvezőbb esetben egy sorsjeggyel
1.000,000 korona

nyerhető.

Nemcsak ismét kezdetét veszi a II-ik magy. kir. szab. osztálysorsjáték és alkalommal a kibocsátott **100,000 sorsjegyre 50,000 nyeremény** esik, mely összértékben 13.160,000 koronát képvisel. Az oldalt felülről nyitott nyeremény-táblázat szerint a **sorsjegyek fele feltétlenül nyer.** Ezen osztálysorsjáték, mint általános ismeretes, még soha nem létezett nyeremény esélyekkel bír. A tervszerű ára az eredeti sorsjegyeknek:

egy egész az első osztályra **6 frt,**
egy fél " " " **3 frt,**
egy negyed " " " **1-50 frt,**
egy nyolcad " " " **0-75 kr.,**

melyeket a pénz előzetes beküldése vagy utánvét mellett küldünk szét. — A hivatalos sorsolási jegyzéket t. vevőinknek a megtörtént húzások után minden felszólítás nélkül megküldjük, míg hivatalos tervszettel kívánatra bárkinek díjtalanul szolgálunk. Tudva lévöl az összes húzások a magas magy. kir. kormány ellenőrzése mellett és egy közjegyző jelenlétében ejtetnek meg és azoknál mindenki jelen lehet. Láttuk, hogy az első osztálysorsjátéknál mily óriási volt az érdeklődés, olyannyira, hogy közvetlenül a húzás előtt teljességgel lehetetlen volt sorsjegyet kapni. Az első sorsjáték legtöbb jutalma a játékokat a második sorsjátékban tovább folytatja s így az új vevők részére csak csekély a készlet. Nagyon ajánlatos tehát a II-ik magy. kir. szab. osztálysorsjáték első húzásához a megrendeléseket minél előbb hozzánk juttatni, mindenesetre azonban legkésőbb

április 27-ig

hogy azoknak biztosan elegendő tehessünk. Nyeremények minden nagyságban készpénzben fizettetnek ki nálam.

PETHES R. és TÁRSA

a magy. kir. szabad. osztálysorsjáték főelárusítóhelye,
Budapest, V. Nádor-utca 6. sz.

269. 2—3.

ÉRTESÍTÉS!

Az „ADRIA“ kerékpárok vezérképviselőse a helybeli Tornavivoda nagy kerthelyiségében kerékpározási gyakorlati tanfolyamot rendez, melyen mindenki — ki a kerékpározást megtanulni óhajtja — mérsékelt tanítási díjakért részt vehet. A tanítványok

a teljesen zárt kert-helyiségben

— szakszerű gyakorlati oktatás mellett —

teljesen háborítatlanul és kényelmesen
gyakorolhatják magukat a kerékpározásban.

Tanítási idő mindennap d. e. 6—10 óráig és d. u. 3—8 óráig.

Jelentkezhetni **GROSZ FRIGYES** vezérképviselő főtéri kerékpár üzletében, hol minden szükséges felvilágosítással szívesen szolgálnak.

A vezérképviselőség kitűnően berendezett, nagy mechanikai műhelyt is tart fenn, melyben mindenféle kerékpárok kitűnően képzett műszerészek által alaposan, gyorsan és olcsón kijavíthatnak. A mélyen tisztelt kerékpáros közönség nagybecsű pártfogását kéri

GROSZ FRIGYES

az Első Magyar Varrógép- és Kerékpár gyár
részvénytárs. vezérképviselője.

297. 2—3.